

Sygnatura akt II C 249/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca Sędzia SRA. S.

Protokolant st. sekr. sąd. M. U.

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa A. D.

przeciwko R. D.

o zapłatę

1. umarza postępowanie w sprawie w zakresie żądania zasądzenia kwoty 4886 zł (cztery tysiące osiemset osiemdziesiąt sześć złotych);
2. oddala powództwo w pozostałej części;
3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1817 zł (jeden tysiąc osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt II C 249/18

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 9 kwietnia 2018 roku powód A. D., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata wniósł o zasądzenie od R. D. kwoty 5005 złotych tytułem zwrotu nienależnego świadczenia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia odpisu pozwu pozwanemu do dnia zapłaty, oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu podniósł, że na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie o sygn. akt II Ns 212/12 A. D. został zobowiązany do zapłaty na rzecz R. D. 4117 zł tytułem kosztów postępowania. W dniu 28 lutego 2014 roku A. D. zwrócił koszty postępowania R. D.. Mimo to pozwany wszczął postępowanie egzekucyjne (w sprawie (...)), w którym wyegzekwowano od A. D. łącznie kwotę 4886 zł. Na dochodzoną pozwem kwotę składa się kwota wyegzekwowana przez komornika tj. 4886 zł oraz 118,07 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od 18 października 2017 roku (data wyegzekwowania kwoty 4886 zł) do dnia wniesienia pozwu.

(pozew k. 4-5, pełnomocnictwo k. 6)

W odpowiedzi na pozew z dnia 7 czerwca 2016 roku pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata oświadczył, że uznaje powództwo do kwoty 4886 zł, oraz wniósł o oddalenie powództwa w zakresie kwoty 119 zł oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. W uzasadnieniu stanowiska pozwany przyznał, że w dniu 28 lutego 2014 roku powód zapłacił na jego rzecz koszty postępowania w kwocie 4117

zł zasądzone w sprawie II Ns 212/12, oraz, że ta sama należność była przedmiotem postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 3182/16, w którym wyegzekwowano od powoda łącznie z kosztami egzekucyjnymi kwotę 4886 zł. Wyjaśnił, że wszczęcie egzekucji co do zapłaconej już należności wynikało z błędu pozwanego, który omyłkowo potraktował dokonaną wpłatę jako dotyczącą innej należności. Podkreślił jednak, że przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego pełnomocnik pozwanego dwukrotnie wzywał A. D. do zapłaty kwoty 4117 zł wskazując, że chodzi o koszty postępowania w sprawie II Ns 212/12 oraz uprzedził o zamiarze wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Pisma pozostały bez odpowiedzi. Powód na etapie postępowania egzekucyjnego, ani przed wniesieniem pozwu nie kontaktował się z pozwany w tej sprawie. Pozwany zdał sobie sprawę ze swojego błędu dopiero po lekturze pozwu. Pozwany kwestionował objęte pozwem żądanie odsetkowe, jako, że zobowiązanie do zwrotu świadczenia nienależnego ma charakter bezterminowy, a powód nigdy nie wezwał go do zwrotu należności.

(odpowiedź na pozew k. 20-22, pełnomocnictwo k. 23)

W piśmie z dnia 20 sierpnia 2018 roku powód przyznał, że nie wzywał pozwanego do zapłaty, jednak nie miał świadomości, że czynność ta jest konieczna.

(pismo k. 30-30v)

Na rozprawie w dniu 29 listopada 2018 roku powód cofnął powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie kwoty 4886 zł. W pozostałym zakresie popierał powództwo. Oświadczył, że w dniu 3 września 2018 roku pozwany dokonał na jego rzecz zapłaty w kwocie 4886 zł.

(protokół rozprawy k. 34, k. 35)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Postanowieniem z dnia 14 lutego 2014 roku wydanym w sprawie o sygn. akt (...) Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi zasądził od A. D. na rzecz R. D. m.in. kwotę 4117 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

(kserokopia odpisu postanowienia k. 9-9v)

W dniu 5 marca 2014 roku powód przekazem pocztowym zapłacił pozwanemu kwotę 4117 zł wskazując w tytule przekazu „syg akt II Ns 212/12 zwrot kosztów”.

(kopia przekazu k. 10)

W pismach z dnia 17 listopada 2016 roku i z dnia 12 grudnia 2016 roku skierowanych do A. D., pozwany działając przez swojego pełnomocnika, wzywał do zapłaty kwoty 4117 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zasądzonych w sprawie II Ns 212/12 pod rygorem wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

(pisma k. 25, k. 27, potwierdzenie zwrotu przesyłki nie podjętej w terminie k. 26-26v, potwierdzenie nadania k. 28)

Na wniosek R. D. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Pabianicach M. J. prowadził postępowanie egzekucyjne pod sygn. akt Km(...) w oparciu o tytuł wykonawczy – zaopatrzone w klauzulę wykonalności odpis postanowienia z dnia 14 lutego 2014 roku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie o sygn. akt II Ns 212/12 w zakresie kosztów postępowania. W postępowaniu egzekucyjnym wraz z kosztami wyegzekwowano od A. D. kwotę 4886,01 zł.

(informacja o stanie sprawy k. 12, odpisy postanowienia k. 13-14)

W dniu 3 września 2018 roku R. D. zapłacił na rzecz A. D. kwotę 4886 zł.

(okoliczność bezsporna)

A. D. przed wniesieniem pozwu nie zwracał się w żadnej formie do R. D. o zwrot kwoty wyegzekwowanej w postępowaniu egzekucyjnym pod sygn. akt Km 3182/16.

(zeznania świadka E. D. k. 35, zeznania powoda k. 35, zeznania pozwanego k. 35-36)

R. D. zdecydował się na wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko A. D., ponieważ nie pamiętał z jakiego tytułu pieniądze odebrał, zaś A. D. nie odpowiadał na korespondencję do niego kierowaną przez pełnomocnika pozwanego. Pieniądze w kwocie 4886 zł zwrócił po otrzymaniu od strony powodowej informacji o numerze rachunku bankowego, na który mają być zwrócone.

(zeznania świadka E. D. k. 35, zeznania pozwanego k. 35-36)

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony na podstawie powołanych wyżej dowodów, wśród nich zeznań stron, oraz powołanego w sprawie świadka, a także na podstawie powołanych dokumentów, których prawdziwość nie była kwestionowana przez strony w toku procesu. Ustaleń stanu faktycznego na podstawie kserokopii dokumentów dokonano na podstawie przepisu art. 308 k.p.c.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

W dniu 29 listopada 2018 roku powód cofnął powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia co do kwoty 4886 zł zapłaconej przez pozwanego na wskazany przez stronę powodową rachunek bankowy.

Skuteczność cofnięcia pozwu normuje art. 203 k.p.c.. Zgodnie z treścią wskazanego przepisu pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku.

Powód cofnął pozew w części ze zrzeczeniem się roszczenia. Z tych też względów należy uznać cofnięcie powództwa w tym zakresie przez powoda za skuteczne (zgoda pozwanego nie była wymagana).

Uznając, że cofnięcie pozwu nie jest sprzeczne z prawem ani zasadami współżycia społecznego, nie zmierza również do obejścia prawa (art. 203 § 4 k.p.c.), na podstawie art. 355 § 1 k.p.c., Sąd umorzył postępowanie w sprawie w części, orzekając jak w pkt 1 sentencji wyroku.

W pozostałym zakresie tj. co do żądania zapłaty odsetek skapitalizowanych powództwo podlega oddaleniu w całości.

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego i okoliczności sprawy nie ulega wątpliwości, że pozwany zwrócił powodowi pobrane od niego świadczenie nienależnie, kwestią sporną pozostały jedynie odsetki.

Przechodząc do oceny zasadności zgłoszonego przez powoda żądania zapłaty skapitalizowanych odsetek ustawowych należy wskazać, że zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia (bezpodstawnego wzbogacenia) ma charakter bezterminowy. Zatem termin spełnienia takiego świadczenia musi być wyznaczony zgodnie z art. 455 k.c., a więc niezwłocznie po wezwaniu skierowanym przez wierzyciela. W konsekwencji żądanie odsetek w przypadku bezpodstawnego wzbogacenia zasadne jest dopiero od chwili wezwania dłużnika przez wierzyciela na podstawie art. 455 k.c. do zwrotu wzbogacenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2003 r., sygn. I CKN 316/01, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 117 i z dnia 3 lutego 2006 r., sygn. I CSK 17/05), przy czym użyty w tym ostatnim przepisie termin niezwłocznie nie oznacza obowiązku natychmiastowego spełnienia świadczenia. Termin zwrotu bezpodstawnie potrąconego świadczenia wyznacza zaś termin określony w wezwaniu do zapłaty, względnie termin wyznaczony na podstawie okoliczności jako odpowiedni w razie braku określenia terminu w wezwaniu. Także w orzeczeniu z dnia 22 marca 2001 r. (V CKN 769/00), Sąd Najwyższy wskazując w tezie orzeczenia, iż roszczenie z tytułu nienależnego świadczenia, mającego taki charakter już w chwili spełnienia, staje się wymagalne od tej chwili, rozwinął szerzej w uzasadnieniu, że zagadnienie wymagalności ma znaczenie dla określenia początku biegu terminu przedawnienia. Odmiennie zaś od zagadnienia wymagalności roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia potraktować trzeba kwestię oznaczenia terminu jego spełnienia. Sąd Najwyższy zauważył, że przepisy regulujące

instytucję bezpodstawnego wzbogacenia i nienależnego świadczenia, nie określają terminu, w jakim ma nastąpić wykonanie obowiązku zwrotu nienależnego świadczenia. Nie można też wyznaczyć tego terminu, odwołując się do natury zobowiązania, z którego świadczenie wynika. W tym stanie rzeczy - zdaniem SN - za uzasadniony należy uznać pogląd, że zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy. Oznacza to, że termin spełnienia takiego świadczenia musi być wyznaczony zgodnie z art. 455 k.c., a więc niezwłocznie po wezwaniu skierowanym przez zubożonego.

Mając zatem na uwadze, że roszczenie powoda miało charakter bezterminowy oraz to, iż jego postawienie w stan wymagalności wymagało żądania jego zwrotu, określającego kwotę świadczenia i termin spełnienia, żądanie zapłaty skapitalizowanych odsetek ustawowych od daty pobrania od powoda nienależnych kwot uznać należało za nieuzasadnione. Powód sam przyznał, że przed wytoczeniem powództwa nie wzywał pozwanego do spełnienia świadczenia. Wyegzekwowane od powoda świadczenie w postępowaniu egzekucyjnym było niewątpliwie niezasadne pobrane, ale wobec jego dobrowolnego zwrócenia, z tego tytułu nie pozostawała po stronie pozwanej żadna zaległość. Nie było sporu co do tego, że pozwany dopiero po lekturze odpisu pozwu zapoznał się z żądaniem powoda, oraz, że zwrócił powodowi uznaną w odpowiedzi na pozew kwotę niezwłocznie po wskazaniu przez tego ostatniego numeru rachunku bankowego, na który należność miała zostać przekazana.

W konsekwencji powyższych rozważań, powództwo oddalono w pozostałej części. /pkt 2 wyroku/

Zwrotem kosztów procesu rządzi zasada odpowiedzialności za jego wynik, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 k.p.c.). Zgodnie natomiast z art. 203 § 2 k.p.c. zasadą jest, że w wypadku cofnięcia pozwu obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego, na jego żądanie, obciąża powoda bez względu na przyczynę cofnięcia. Jednakże dopuszczalne jest odstępstwo od tej zasady w sytuacji, gdy powód wykáže, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, z uwzględnieniem okoliczności istniejących w dacie wytoczenia pozwu. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda. W rozumieniu przepisów o kosztach procesu (art. 98 k.p.c.) pozwanego należy uznać wówczas za stronę przegrywającą sprawę (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2009 roku, II CZ 208/11, LEX nr 1214570). W niniejszej sprawie powód jako przyczynę cofnięcia pozwu wskazał zaspokojenie dochodzonego pozvem roszczenia w kwocie 4886 zł, po wytoczeniu powództwa. Niemniej jednak za zasadne Sąd uznał stanowisko pozwanego, że w niniejszej sprawie zastosowanie znajdzie art. 101 k.p.c., w myśl którego zwrot kosztów należy się pozwanemu pomimo uwzględnienia powództwa, jeżeli nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu.

W judykaturze ugruntowany jest pogląd, że pozwany nie daje powodu do wytoczenia powództwa, jeżeli jego stosunek wobec roszczenia powoda, oceniony zgodnie z doświadczeniem życiowym, usprawiedliwia wniosek, że powód uzyskałby zaspokojenie swojego roszczenia bez wytoczenia powództwa. Taka ocena sądu może być dokonana wyłącznie wtedy, gdy pozwany mógł określić swoją postawę w stosunku do zgłaszanego roszczenia. (por. orzeczenie SN z dnia 13 kwietnia 1961 r., IV CZ 23/61, OSNC 1962, nr 3, poz. 100; postanowienie SN z dnia 19 października 1961 r., II CZ 11/61, OSNPG 1962, nr 1-6, poz. 6; postanowienie SN z dnia 22 lutego 1968 r., I CZ 115/67, OSNC 1968, nr 11, poz. 194.

Postawa pozwanego R. D. uzasadnia przyjęcie, że gdyby powód przed wytoczeniem powództwa wezwał go do zapłaty kwoty 4886 zł, roszczenie to zostałoby przez pozwanego zaspokojone.

Na gruncie niniejszej sprawy nie ulega wątpliwości, że powód przed wytoczeniem powództwa nie wzywał pozwanego do zapłaty kwoty, której następnie domagał się w pozwie, chociaż nic nie stało na przeszkodzie aby tak uczynił, zwłaszcza, że był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy prowadzi do wniosku, że wszczęcie postępowania egzekucyjnego nastąpiło wskutek omyłki pozwanego, który przecież nie narażałby się na poniesienie dodatkowych kosztów egzekucji w sytuacji, gdyby pozostawał w przekonaniu, że

świadczenie otrzymał. Zaznaczyć też należy, że jeszcze przed wszczęciem egzekucji, R. D. dwukrotnie wzywał powoda do zapłaty, które to pisma pozostały bez odpowiedzi.

Mając powyższe na uwadze, Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. O wynagrodzeniu pełnomocnika pozwanego Sąd orzekał w oparciu o § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.), a o wysokości opłaty od pełnomocnictwa na podstawie załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku „o opłacie skarbowej” (tekst jedn. Dz.U. z 2016 poz. 1827).